

02340217218262
RPW/88366/2025 P
MRIRW 2025-11-03

Kalinowa 19.09.2025 r.

Stowarzyszenie Ziemniak Sieradzki

Kalinowa 99, 98-235 Kalinowa

Pan Stefan Krajewski

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ul. Wspólna 30

00-950 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o rejestracji i ochronie nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów rolnych i środków spożywczych, win lub napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 583) przekazuję w załączeniu:

1)

Wniosek o rejestrację (wraz z jednolitym dokumentem) „ziemniaka sieradzkiego” jako chronionego oznaczenia geograficznego w wersji papierowej;

2)

Wniosek o rejestrację (wraz z jednolitym dokumentem) „ziemniaka sieradzkiego” jako chronionego oznaczenia geograficznego w wersji elektronicznej;

3)

Potwierdzenie wpłaty zgodnie z art. 6 ust 4 pkt 2) ww. ustawy.

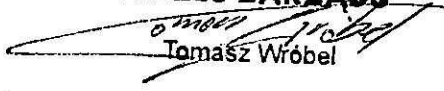
- z uprzejmą prośbą o rozpoczęcie procedury rejestracji.

Z poważaniem

Tomasz Wróbel

Prezes Zarządu

PREZES ZARZĄDU

Tomasz Wróbel

CZŁONEK ZARZĄDU

Daniel Wróbel

WNIOSEK O REJESTRACJĘ NAZWY POCHODZENIA / OZNACZENIA GEOGRAFICZNEGO¹ PRODUKTU ROLNEGO LUB ŚRODKA SPOŻYWCZEGO

Na podstawie art. 10 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1143 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie oznaczeń geograficznych w odniesieniu do wina, napojów spirytusowych i produktów rolnych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności i określeń jakościowych stosowanych fakultatywnie w odniesieniu do produktów rolnych, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, (UE) 2019/787 i (UE) 2019/1753 oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1151/2012 (Dz. Urz. UE L z 23.4.2024), zwanego dalej „rozporządzeniem 2024/1143”.

I. Dane wnioskodawcy²

- 1. Nazwa wnioskodawcy:**
Stowarzyszenie „Ziemniak Sieradzki”
- 2. Siedziba i adres lub miejsce zamieszkania i adres:**
Kalinowa 99, 98-235 Błaszki
- 3. Dane do kontaktu:**
[W przypadku gdy numer telefonu i adres e-mail dotyczą osoby fizycznej, należy przesłać je do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oddzielnie]

Telefon: +48 609 409 401
E-mail: Tomasztw@gmail.com
- 4. Grupa producentów:**
Stowarzyszenie „Ziemniak Sieradzki” zrzesza producentów ziemniaka sieradzkiego oraz grupy producenckie działające na terenie wyszczególnionym we wniosku.

¹ Niepotrzebne skreślić.

² Do złożenia wniosku o rejestrację uprawniona jest jedynie grupa producentów. Zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2024/1143 grupa producentów składająca wniosek to zrzeszenie, niezależnie od jego formy prawnej, skupiające producentów tego samego produktu, którego nazwa jest przedmiotem wniosku o rejestrację. Pojedynczego producenta można uznać za grupę producentów składającą wniosek, jeżeli wykazano, że spełnione są wszystkie warunki określone w art. 9 ust. 3 rozporządzenia 2024/1143.

II. Specyfikacja

Na podstawie art. 49 rozporządzenia 2024/1143.

1. Nazwa:

ziemniak sieradzki

2. Wniosek dotyczy rejestracji:

[Należy zaznaczyć krzyżykiem, czy wnioskodawca ubiega się o rejestrację nazwy jako nazwy pochodzenia czy jako oznaczenia geograficznego]

1) nazwa pochodzenia

2) oznaczenie geograficzne

X

3. Kod Nomenklatury scalonej

1.6 – Owoce, warzywa i zboża świeże lub przetworzone.

Kod CN 0701:Ziemniaki, świeże lub schłodzone

4. Opis:

[Należy przedstawić opis produktu rolnego lub środka spożywczego, obejmujący – w stosownych przypadkach – surowce, dane odmiany roślin i rasy zwierząt, w tym oznaczenie handlowe gatunków i ich nazwę systematyczną, a także główne fizyczne, chemiczne, mikrobiologiczne lub organoleptyczne cechy produktu. W przypadku gdy jest to potrzebne do wykazania związku, o którym mowa w pkt 8, należy przedstawić informacje dotyczące składu surowcowego, właściwości fizycznych, chemicznych, mikrobiologicznych lub organoleptycznych]

Nazwa „ziemniak sieradzki” odnosi się do świeżych ziemniaków, tj. jadalnych bulw rośliny *Solanum tuberosum*, jednej z następujących 13 odmian: Lord, Colomba, Corinna, Denar, Irga, Impala, Riviera, Velox, Aster, Stokrotka, Ignacy, Tonacja lub Magnolia.

Ziemniaki te charakteryzują się :

Cechą wyróżniającą jest to, że różne odmiany są dostępne jako produkt świeży bardzo wcześnie a bulwy są pokryte łuszczącą się skórą i zbierane przed okresem pełnej dojrzałości. Ziemniak sieradzki musi być świeży i zbierany od połowy maja do końca lipca po okresie uprawy polowej trwającym nie dłużej niż 130 dni. Do ich pozyskania wymagana jest specyficzna technologia uprawy i zbioru.

Właściwości fizyczne i organoleptyczne:

Całe bulwy bez oczywistych wad (przebarwień, rozszczepień, odgnieceń, uszkodzeń, plam lub zmian patologicznych). Barwa miąższu, barwa skórki, kształt i wielkość bulwy oraz okresu uprawy nie dłuższy niż określony w poniższej tabeli. Aromat: ziemisty do intensywnie ziemistego (gdy skórka jest mokra) Smak: przyjemny, ziemisty.

Schłodzony ziemniak dostarczamy jest do bezpośredniego konsumenta w terminie do 4 dni po zbiorze dzięki czemu zachowuje tak ważny dla nowalijek walor świeżości.

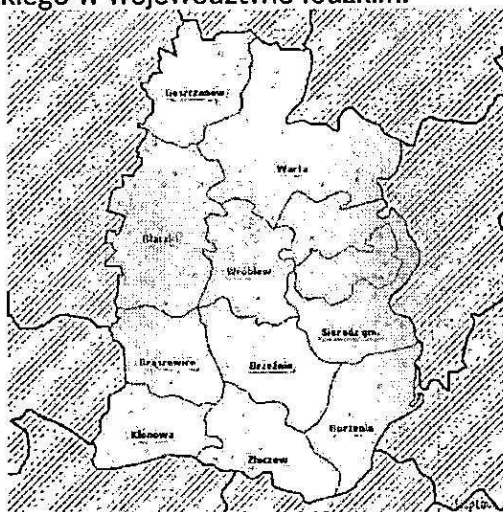
Każdy ziemniak musi mieć łuszczącą się skórkę co jest zewnętrzną cechą potwierdzającą jakość i świeżość produktu.

Tab.1 Tabela z odmianami ziemniaka sieradzkiego .

Odmiana	Barwa mięszu	Skórka	Kształt/wielkość
Lord	jasnożółty, średnio sypki	cieńka, żółtego koloru	regularny, owalny kształt, Klasa A - 30-65mm
Corinna	jasnożółty, twardy, o średnio sypkiej konsystencji	gładka, cienka skórka	owalny, regularny, klasa B, od 30 do 65mm
Denar	jasnożółty, o średniej konsystencji	gładka, cienka i ma kolor jasnoróżowy	kształt owalny lub lekko wydłużony Klasa A - 30-65mm
Riviera	jasnożółty, średnio sypki	cieńka, o jasnoróżowym lub lekko czerwonym kolorze	owalne, regularne, klasa A, kal. 30-65mm
Impala	jasnożółty, średnio sypki	gładka cienka o jasnożółtym kolorze	owalne, klasa A 30-65mm
Colomba	jasnożółty, średnio sypki	gładka, cienka o jasnożółtym kolorze	owalny regularny kształt, klasa A 30-65mm
Irga	jasnożółty, twardy, o średniej konsystencji	gładka, cienka, o jasnoróżowym lub czerwonym kolorze	owalny, regularny, klasa A 30-65mm
Stokrotka	jasnożółty	jasnożółta i gładka skórka	Owalny, klasa A, 30-55mm
Ignacy	jasnożółty	żółta skórka, gładka	owalno-okrągły kształt, klasa A, 30-65mm
Tonacja	jasnożółty	jasnożółta, gładka	owalny, klasa AB, 30-65mm
Magnolia	jasnożółty, mączysty	jasnożółta gładka	owalny, klasa B, 30-65mm
Aster	Jasnożółty	Jasnożółta gładka	owalny, klasa BC, 30-65mm
Velox	jasnożółty	jasnożółta	owalny, klasa B, 30-65mm

5. Obszar geograficzny:

Obszar powiatu sieradzkiego w województwie łódzkim.

Ryc 1. Mapa obszaru produkcji ziemniaka sieradzkiego.

6. Dowód pochodzenia:

Produkcja ziemniaka sieradzkiego oraz sprzedaż pod tym znakiem jest ściśle kontrolowana przez Stowarzyszenie Ziemniaka Sieradzkiego oraz przez odpowiednie organy kontroli (zgodnie z pkt 9), którym podlega ziemniak sieradzki.

Każdy producent chcąc wytwarzać produkt objęty chronioną nazwą geograficzną musi bezwzględnie stosować się do następujących warunków i zasad:

1. Aby korzystać z nazwy ziemniak sieradzki produkt ten musi być wyprodukowany, na terenach wyszczególnionych w pkt. 5 według metody opisanej w pkt. 7 oraz spełniać cechy z pkt. 4.

2. Producenci muszą dysponować certyfikatami potwierdzającymi produkcję w systemie Integrowanej Produkcji Roślin, w systemie GLOBALG.A.P. lub w systemie rolnictwa ekologicznego.

3. Producent lub grupa producencka w jego imieniu musi złożyć pisemną deklarację do Stowarzyszenia Ziemniak Sieradzki zawierającą następujące dane:

- a. Imię i nazwisko producenta,
- b. Lokalizacja upraw,
- c. Powierzchnia upraw,
- d. Szacowana wielkość produkcji w danym roku z wyszczególnieniem odmian,
- e. Oświadczenie producenta, że zobowiązuje się do przestrzegania specyfikacji w tym obowiązków wynikających z akceptacji regulaminu.

4. Producent lub grupa producencka w jego imieniu musi zgłaszać niezwłocznie wszelkie zmiany w deklaracji do Stowarzyszenia Ziemniak Sieradzki.

5. Producent i grupa producencka (jeśli dotyczy) otrzymuje od Stowarzyszenia numer identyfikacyjny, który ma obowiązek stosować wraz z odpowiednią etykietą na wszelkich dopuszczonych do obrotu opakowaniach. Numer ten ma zapewnić tzw. traceability czyli możliwość odtworzenia historii produktu. W przypadku braku etykiety jednostkowej, producent lub grupa producencka musi dostarczyć do Stowarzyszenia dokumenty dotyczące danej partii - w tym etykietę zbiorczą.

6. Producent ma obowiązek prowadzić rejestr dotyczący: wielkości produkcji, sprzedaży oraz odbiorcy produkcji, z przeznaczeniem do dalszej sprzedaży, powierzchni i lokalizacji pól uprawnych. Rejestr prowadzony jest według wzoru udostępnionego przez Stowarzyszenie Ziemniak Sieradzki. Rejestr może być prowadzony w sposób elektroniczny według metody opracowanej przez Stowarzyszenie.

7. Metoda produkcji:

7.1. Uprawa w systemach

Uprawa ziemniaka sieradzkiego prowadzona jest w systemie Integrowanej Produkcji Roślin, w systemie GLOBALG.A.P. lub w systemie rolnictwa ekologicznego z zachowaniem zasad określonych w poniższych punktach. Stosowane środki do produkcji muszą być zgodne z wymaganiami określonymi w tych systemach.

7.2. Przygotowanie sadzeniaków

Do produkcji ziemniaka sieradzkiego stosuje się tylko sadzeniaki następujących odmian:

- 1) Lord
- 2) Colomba
- 3) Corinna
- 4) Denar
- 5) Irga
- 6) Impala
- 7) Riviera
- 8) Velox
- 9) Aster
- 10) Stokrotka
- 11) Ignacy
- 12) Tonacja
- 13) Magnolia

Sadzeniaki z własnej produkcji oraz zakupione należy przesortować odrzucając bulwy z objawami chorób lub z uszkodzeniami mechanicznymi a także te z uszkodzeniami po żerowaniu szkodników. Materiał nasadzeniowy powinien być przechowywany w temperaturze zgodnej z dobrymi praktykami rolniczymi.

Ziemniaki należy przesortować również ze względu na wielkości. Rekomenduje się wykorzystywanie do sadzenia ziemniaki od 3cm do 4,5cm. Kolejno ziemniaki są wsypywane do specjalnie zaprojektowanych skrzynek (foto 1). Wielkość skrzynek zależy od producenta. Ich wielkość ma gwarantować ułożenie do 3 warstw ziemniaka.

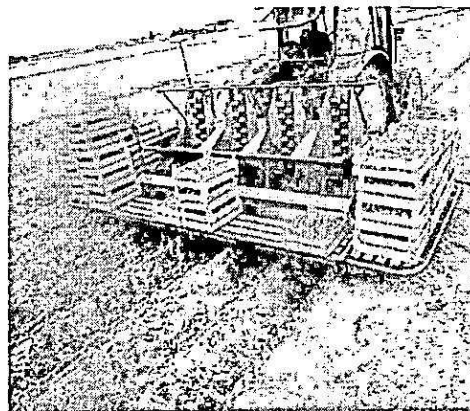
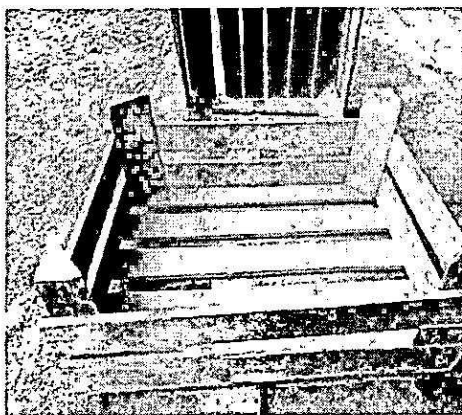
W skrzynce umieszcza się od 2 do 3 warstw ziemniaka. Napelnione skrzynki są słupkowane i umieszczane w pomieszczeniach z temperaturą wahającą się w granicach od 15 do 18°C o wilgotności wyższej niż poza tymi pomieszczeniami. Pomieszczenia gdzie następuje podkiełkowanie powinny być oświetlone światłem naturalnym lub sztucznym. Cały proces podkiełkowania ziemniaka trwa około 1,5 miesiąca.

Umieszczenie sadzeniaków w pomieszczeniu o ww. temperaturze przyspiesza procesy fizjologiczne przez co pobudza ziemniaki do wypuszczenia kiełków. Najlepsze rezultaty uzyskuje się gdy kiełki są o długości od 1 do 1,5 cm i są koloru zielonego. Nie dopuszcza się stosowania ziemniaków, o kiełkach krótszych niż 0,5 cm.

Kolejnym z etapów przed wysadzeniem w pole jest hartowanie podkiełkowanych ziemniaków. Hartowanie polega na wystawianiu kiełkujących ziemniaków na niskie temperatury. W tym celu sadzeniaki ziemniaków umieszcza się w chłodnym, ale suchym miejscu, w którym temperatura waha się od 5 do 10°C, na okres od 1 do 2 tygodni przed wysadzeniem na pole.

Fot.1. Przykładowa skrzynka do podkiełkowania ziemniaków

Fot.2. Jeden z typów sadzarek używany do podkiełkowanych ziemniaków.

7.3. Wybór stanowiska i przygotowanie gleby do wysadzenia sadzeniaków
„Ziemniaki sieradzkie” sadi się wyłącznie na glebach brunatnych lub bielcowych znajdujących się na terenie powiatu sieradzkiego. Tylko cechy morfologiczne takich gleb zapewniają osiągnięcie odpowiedniej jakości ziemniaka sieradzkiego i jego opisanych cech charakterystycznych. Są to gleby ciepłe o odpowiednim uziarnieniu i przepuszczalności zapewniające bardzo szybki start wegetacji wiosną i odpowiednie napowietrzenie ryzosfery w kresie wegetacyjnym.

Jakość gleby to kluczowy element w uprawie ziemniaków, który wpływa na plon oraz zdrowie roślin. Jesienią roku poprzedzającego uprawę „ziemniaków sieradzkich” gleba powinna zostać zaorana w celu zniszczenia agrofagów, resztek organicznych pozostałych po zbiorach uprawy poprzedzającej, a także w celu równomiernego rozmieszczenia składników mineralnych. Orkę należy wykonać na głębokość od 25 do 35 cm aby dobrze spulchnić glebę. Po zimie uprawę rozpocząć należy, gdy tylko można wjechać na pole, najczęściej po połowie lutego i wykonać należy zabiegi kruszące i spulchniające wierzchnią warstwę gleby. W tym czasie uzupełniane są również niedobory makro i mikro elementów a zrównoważone i zbilansowane nawożenie oparte jest na wynikach analizy gleby. Uprawa tego warzywa powinna być lokowana na stanowiskach słonecznych zasobnych w próchnicę po nawożeniu obornikiem lub innym nawozem organicznym), przepuszczalnych i lekko kwaśnych (pH 5,5–6,5).

Pomocą w utrzymaniu wszystkich parametrów glebowych na odpowiednim poziomie jest również zarządzanie płodozmianem – czyli odpowiedni wybór rośliny poprzedzającej/ następcej. Jako roślina następcza po ziemniaku najczęściej jest stosowana kapusta głowiasta.

7.4. Sadzenie ziemniaków

Pierwsze nasadzenia sadzeniaków trwają od końca lutego do początku marca. Posadzone ziemniaki przykrywane są wówczas podwójnie przy użyciu folii perforowanej i agrowłókniny. Kolejne nasadzenia odbywają się w okresie od 10 marca do około 20 marca i przykrywane są już samą folią perforowaną. Ostatnie nasadzenia trwają od 20 marca do początku kwietnia – zazwyczaj do 5 kwietnia i

przykrywane są jedynie agrowłókniną. Nawadnianie przeprowadza się zgodnie z dobrą praktyką rolniczą w zależności od potrzeb roślin.

Foto 3. Pole ziemniaków przykryte folią perforowaną bezpośrednio po posadzeniu

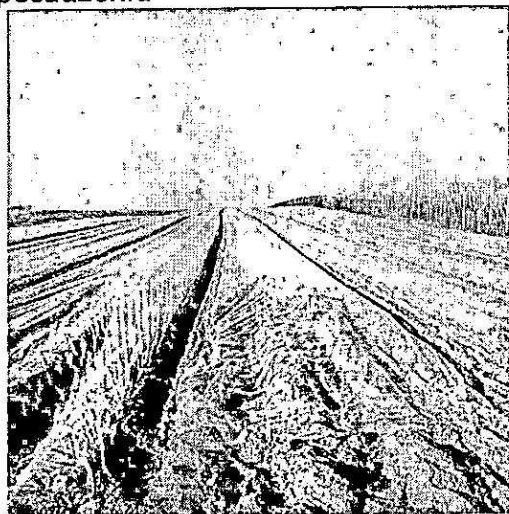
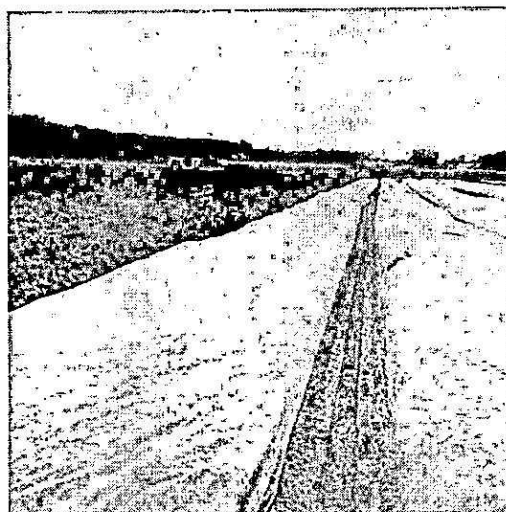

Foto 4. Plantacja ziemniaków okryta agrowłókniną tuż przed kwitnieniem.

Ziemniaki sieradzkie sadi się w redlinach, które zapewniają drenaż i zapobiegają gromadzeniu się wody w strefie korzeniowej co dodatkowo wspiera zdrowotność upraw. Ziemniaki sadzone są półautomatycznie. Pełna automatyzacja nie jest możliwa ze względu na ryzyko zniszczenia kielków - operator na sadzarce musi ręcznie wkładać ziemniaki, aby nie uszkodzić kielków. Używane sadzarki do ziemniaków są dostosowane do lokalnie używanej rozstawy redlin.

Redlina do sadzenia ziemniaków ma zazwyczaj 62,5 cm i nie może być szersza niż 64 cm. Szerokość sadzenia jest dopasowana do rozmiaru agrowłókniny lub foli perforowanej (3,20 m szerokości co przykrywa 4 redliny).

7.5. Ochrona roślin:

Ochrona roślin przed chorobami, szkodnikami i chwastami ma kluczowy wpływ na jakość i wielkość plonu. Unikalny i bardzo wczesny termin rozpoczęcia produkcji pozwala uniknąć zagrożenia ze strony wielu chorób i szkodników, które ze względu na warunki atmosferyczne są nie aktywne w tym terminie. Dodatkowo agrofagi mają ograniczone możliwości kontaktu fizycznego z rośliną uprawną ze względu na stosowane osłony.

Producenci są zobowiązani do regularnego prowadzenia lustracji co pozwala na wykrycie zagrożeń w początkowym stadium rozwoju i skuteczną ochronę roślin zgodnie z metodyką Integrowanej Ochrony Roślin lub wymaganiami rolnictwa ekologicznego. Pozwala to ograniczyć zabiegi ochrony roślin do minimum i

uzyskać bezpieczny produkt o bardzo wysokiej jakości jakim jest ziemniak sieradzki.

7.6. Zbiory:

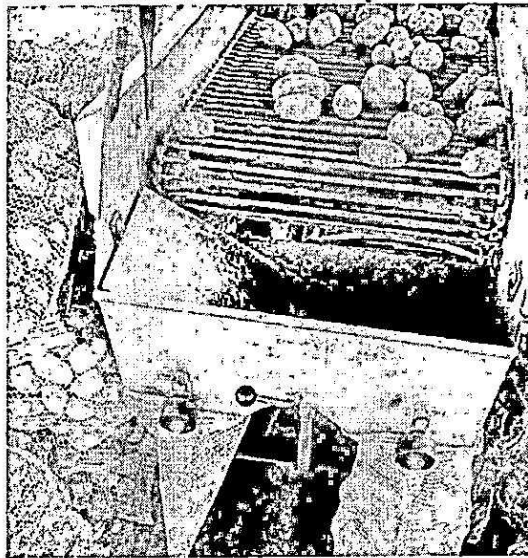
Zbiory ziemniaka sieradzkiego są uzależnione od przebiegu sezonu wegetacyjnego i zaczynają się zazwyczaj około połowy maja i trwa do końca lipca (standardowo w Polsce ziemniaki zbiera się od sierpnia do października). Zbiór odbywa się m.in. za pomocą kombajnów dostosowanych do zbioru ziemniaków na potrzeby lokalnych producentów. Ziemniaków nie myje się. Ziemniaki są pakowane do worków bezpośrednio na kombajnie lub po przewiezieniu do magazynu. W magazynie są schładzane.

Po zbiorze ziemniaków pola są uprawiane i ponownie wykorzystywane do innych upraw o krótkim okresie wegetacji. Uprawiane rośliny to najczęściej: kapusta biała, kapusta pekińska, buraki ćwikłowe oraz w mniejszym stopniu ogórki które jednocześnie zapewniają konieczność zmianowania.

Foto 5. Ziemniak Sieradzki na polu.

Foto 6. Kombajn do zbioru ziemniaków z workownicą.

7.7. Przechowywanie:

Ziemniak jest kopany z pola od razu pakowany i bezpośrednio sprzedawany – zbiór i sprzedaż odbywa się na bieżąco. Dla przedłużenia trwałości ziemniak jest dodatkowo szybko schładzany to poprawia jego jakość w czasie sprzedaży. Nie ma konieczności umieszczania ziemniaka w przechowalni, ponieważ musi znaleźć się na półce sklepowej w jak najkrótszym czasie.

7.8. Pakowanie:

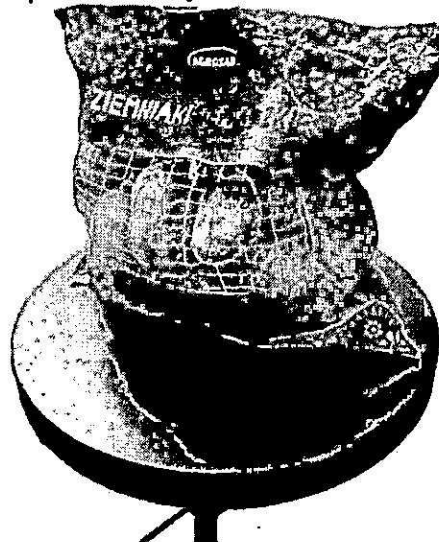
Pakowanie ziemniaka sieradzkiego musi odbywać się na obszarze geograficznym określonym w punkcie 5. Pakowanie odbywa się na kombajnie lub bezpośrednio po zbiorze w magazynie.

Znakowanie produktu odbywa się w ostatnim miejscu łańcucha dostaw przed wysyłką do odbiorcy. W dalszym etapie obrotu nie dopuszcza się przepakowywania ziemniaka sieradzkiego.

Foto. 7 Zbiór i pakowanie na polu ziemniaka sieradzkiego.

Foto. 8 Ziemniak sieradzki w opakowaniu jednostkowym.

7.9. Dystrybucja

Każda partia „ziemniaków sieradzkich” przed wysyłką zostaje schłodzona, aby jakość dostarczanego produktu nie zmieniała się w czasie przygotowania i transportu i ziemniak nadal utrzymywał walor świeżości co jest jego wyróżnikiem na rynku nowalijek. Ziemniak sieradzki musi być dostarczony w ciągu 4 dni do konsumenta bezpośredniego.

8. Związek z obszarem geograficznym:

8.1. Związek naturalny

Powiat sieradzki leżący w województwie łódzkim, charakteryzuje się klimatem umiarkowanym kontynentalnym, typowym dla środkowej Polski. Na tym obszarze widać wyraźne różnice między porami roku, a także dość duże amplitudy temperatur między poszczególnymi porami roku.

Temperatury:

W okresie zimowym średnia temperatura w powiecie sieradzkim waha się od -3°C do -5°C, ale mogą krótkotrwale występować okresy z niższymi temperaturami. W ostatnich latach dają się zauważyć zmiany związane z globalnym ociepleniem, okres występowania niskich temperatur przesunął się znacznie na koniec roku. Obecnie zima w tym regionie jest łagodna z krótkotrwałą pokrywą śnieżną.

Lata w powiecie sieradzkim są ciepłe, średnia temperatura wynosi od 20°C do 25°C. W czasie letnich upałów temperatury mogą przekraczać 30°C.

Wiosna oraz jesień to okresy przejściowe, z dość łagodnymi temperaturami. Wiosną średnia temperatura wynosi od 10 do 15°C, a jesienią od 8°C do 14°C. Jest takie warunki są optymalne warunki do wzrostu wczesnych ziemniaków, jednak zmiany temperatury mogą być dość dynamiczne, a okresy chłodniejsze przeplatają się z cieplejszymi. Biorąc pod uwagę doświadczenie rolników w zakresie okrywania swoich upraw nie stanowi to znaczącego problemu.

Biorąc pod uwagę poniżej opisane zakresy temperatur istotne dla uprawy ziemniaka:

- Optymalna temperatura gleby do rozpoczęcia nasadzeń 5–8°C
- Optymalna temperatura powietrza do zawiązywania i wzrostu bulw ziemniaka 15°C -20°C
- Wysokie temperatury ($\geq 25^{\circ}\text{C}$) szczególnie przy niedoborze wody powodują stres abiotyczny – zmniejszona liczba i wielkość bulw, a plon może spaść nawet o 25–50% w zależności od fazy.
- Ciepłe lata wpływają na wzrost zawartości skrobi i niższą tendencję do ciemnienia miąższu – korzystne cechy kulinarne.
- Niskie temperatury w pierwszym okresie wegetacji mogą powodować znaczne uszkodzenia nadziemnych części roślin. Szczególnie niebezpieczne są przymrozki majowe, po usunięciu osłon z agrowłóknin.

Na podstawie danych meteorologicznych można stwierdzić, że teren produkcji ziemniaka sieradzkiego jest idealnym miejscem do uprawy wczesnych ziemniaków. Słoneczne dni powodują szybkie nagrzewanie się gleby co pozwala na wysadzenie ziemniaków w lutym, a niezbyt wysokie temperatury wczesnym latem pozwalają osiągnąć optymalne plony i zachować niepowtarzalny smak i jakość.

Opady:

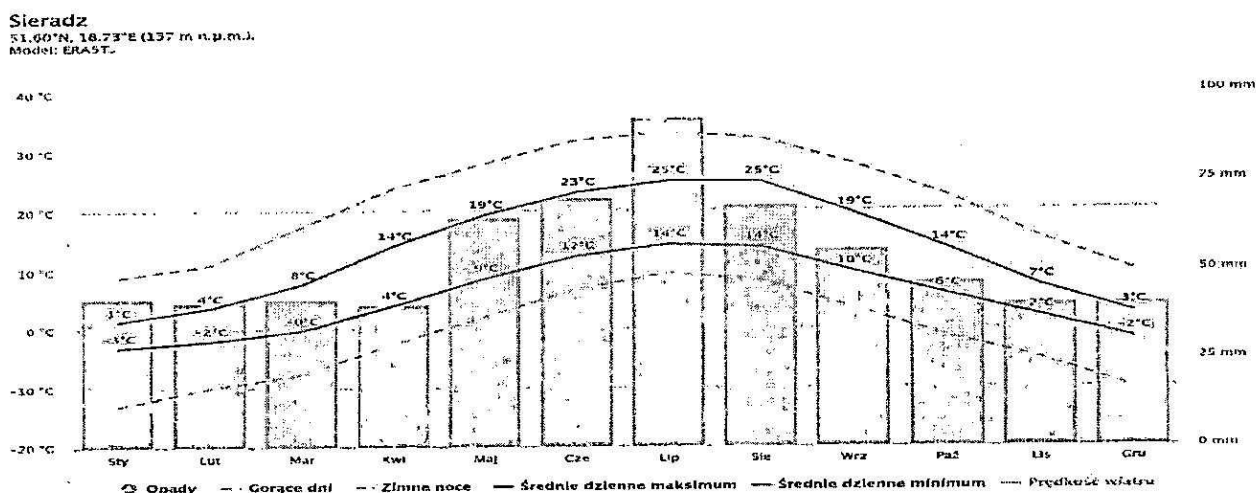
Opady w powiecie sieradzkim są względnie równomiernie rozłożone przez cały rok, jednak najwięcej deszczu przypada na okres wiosenny i letni. Szczególnie często opady występują w kwietniu, maju (100-160mm) i czerwcu, lipcu (200-250mm), co sprzyja uprawie roślin. Średnia roczna suma opadów w tym regionie wynosi około 550-650 mm. Opady są stosunkowo umiarkowane, ale mogą występować intensywne burze, szczególnie latem.

Regularne, umiarkowane opady sprzyjają równomiernemu rozwojowi bulw, co przekłada się na wyższą wartość handlową.

Dla wczesnych nasadzeń szczególnie korzystne są opady które występują w okresie wiosennym kiedy rośliny zaczynają kwitnąć i zawiązywać bulwy, ponieważ w tym czasie zapotrzebowanie na wodę znacząco wzrasta.

Dla „ziemniaka sieradzkiego” kluczowe jest utrzymanie równomiernie wilgotnej gleby przez cały okres uprawy co pozwala na optymalne plonowanie, wysoką jakość bulw i utrzymanie odpowiednich walorów smakowych.

Ryc. 2 Średnie temperatury i opady w powiecie sieradzkim

Wiatry:

Wiatr w powiecie sieradzkim przeważnie wieje z kierunków zachodnich i południowo-zachodnich. Wiatry są stosunkowo umiarkowane, w okresach burzowych mogą występować silniejsze porywy. Zimowe wiatry z kierunków północnych i wschodnich mogą przynosić mroźne powietrze, które wpływa na spadki temperatury. W uprawach ziemniak sieradzkiego silne wiatry mogą także uszkadzać przykrycia zabezpieczające uprawy przed chłódami, powodować uszkodzenia mechaniczne części nadziemnej roślin i erozję eoliczną szczególnie w okresach suszy.

Dzięki ruchom powietrza wywoływanym powiewami wiatru plantacje są wentylowane i naturalnie schładzane.

Nastonecznienie:

Powiat sieradzki cechuje się dość dużą liczbą dni słonecznych, szczególnie w okresie letnim a także wiosennym. Średnia liczba godzin słonecznych w ciągu roku wynosi około 1600-1800 godzin i jest to parametr charakterystyczny dla Polski centralnej. W tym regionie długość dnia w sezonie wegetacyjnym jest wystarczająca dla uzyskania optymalnych plonów. Ziemniaki sieradzkie uprawiane na płaskich równinach powiatu sieradzkiego mają zapewnione odpowiednie nastonecznienie skutkujące możliwością bardzo wczesnych zbiorów.

Cechy klimatu- okres wegetacyjny:

W powiecie sieradzkim sezon wegetacyjny trwa około 180 do 210 dni, co pozwala na uprawy roślin wymagających długiego okresu wzrostu, takich jak ziemniaki, zboża czy warzywa kapustne które są wysadzane po ziemniaku- przez

co jesteśmy w stanie uzyskać dwa plony w ciągu roku przy zachowaniu zmianowania.

Gleby:

„Ziemniak sieradzki” może być uprawiany wyłącznie na glebach ciepłych: glebach brunatnych lub na glebach bielcowych. Cechą charakterystyczną tego rodzaju gleb jest doskonała przepuszczalność i bardzo szybkie nagrzewanie. Dzięki tym cechom możliwe jest wkroczenie na pola z uprawkami wiosennymi już w połowie lutego i rozpoczęcie nasadzeń na przełomie lutego i marca. Tego typu gleby nie powodują również wielkich zanieczyszczeń na bulwach co ma bardzo duże znaczenie przy obrocie ziemniaka sieradzkiego bezpośrednio po zbiorze bez mycia

Gleby brunatne:

- Głównie gleby brunatne są wykorzystywane do uprawy ziemniaka sieradzkiego. Charakteryzuje je trójpoziomowy profil glebowy: płytki poziom próchniczny, poziom wzbogacenia - brunatnienia i skała macierzysta. Gleby brunatne są uznawane za gleby ciepłe. Powstają w wyniku brunatnienia, polegającego na wietrzeniu minerałów i uwalnianiu związków żelaza i glinu tworzących charakterystyczne otoczki. Mają najczęściej obojętny lub lekko kwaśny odczyn pH. Są to gleby żyzne szczególnie te powstające na lessach i glinach zwałowych przez co stanowią bardzo dobre stanowiska do uprawy roślin. Cechują się dobrą przepuszczalnością, odpowiednią strukturą przy zachowaniu dobrej retencji wody, szybko się nagrzewają co sprzyja uprawie roślin wymagających ciepła, takich jak ziemniaki.
- Są to gleby o wysokim poziomie sorpcyjnym, szybko się nagrzewające a odpowiednia uprawa i nawożenie znacząco poprawia ich wydajność. Struktura gleb brunatnych nie powoduje kontaminacji z bulwami ziemniaków

Gleby bielcowe:

- Gleby bielcowe o składzie piaszczysto-gliniastym występują strefowo w obszarze uprawy ziemniaka sieradzkiego. Powstają w procesie bielcowania, głównie na ubogich skałach macierzystych. Gleby te mają kwaśny odczyn. Brakuje w nich składników pokarmowych i próchnicy. W zależności od terenu mogą mieć różne uziarnienie przez co mają dobre właściwości retencyjne i szybko osiągają wystarczającą temperaturę do rozpoczęcia upraw roślin ciepłolubnych.
- Gleby te są dobrze napowietrzone ale wymagają odpowiedniego nawożenia mineralnego i organicznego a także systematycznego wapnowania co pozwala na ich wykorzystanie w produkcji rolniczej, w tym w uprawie ziemniaków. Struktura gleb bielcowych nie powoduje zanieczyszczenia bulw ziemniaków.

Wpływ gleb na rolnictwo w powiecie sieradzkim:

Ciepłe i żyzne gleby występujące w powiecie sieradzkim zapewniają korzystne warunki do uprawy nie tylko ziemniaków ale również innych roślin takich jak zboża, kukurydza oraz rośliny kapustne dla których ziemniak sieradzki stanowi bardzo często przedplon. Ziemniaki szczególnie dobrze rosną na glebach brunatnych i bielicówych, które są wystarczająco przepuszczalne i nie są podatne na tworzenie się zastoisk wody. Warunki termiczne panujące w tego typu glebie, szybkie ogrzewanie ale także szybkie wychładzanie szczególnie w późniejszych fazach wzrostu sprzyja rozwojowi bulw o określonym kształcie smaku i zapachu. Takie gleby zapewniają odpowiednie warunki dla wzrostu roślin wymagających dużej ilości substancji odżywczych.

Podsumowanie:

Gleby powiatu sieradzkiego bielicowe i brunatne mają bezpośredni pozytywny wpływ na specyficzną jakość „ziemniaka sieradzkiego”. Ich właściwości sprawiają, że bulwy różnią się od tych uprawianych na innych glebach:

- Odczyn gleby – lekko kwaśny (pH 5,5–6,5) wysycenie kompleksów sorpcyjnych kationami zasadowymi (potas, magnez, wapń) sprzyja lepszej dostępności składników odżywczych i zdrowemu wzrostowi bulw. Taki odczyn glebowy pozwala na niezakłócone pobieranie mikroelementów (bor, mangan, molibden) z podłoża, które nadają ziemniakom specyficzny smak.
- Zasobność w kationy zasadowe wapnia, magnezu i żelaza – gleby brunatne są naturalnie zasobne w te pierwiastki.
- Uziarnienie gliniasto-piaszczyste z dużym udziałem frakcji szkieletowych – gleby bielicowe i brunatne lepiej przepuszczają wodę i ułatwiają rozwój zdrowych bulw, nie tworzą się zastoiska wody ani woda nie zalega w strefie korzeniowej. Uziarnienie wpływa również na tempo nagrzewania się gleby. Szybsze nagrzewanie sprzyja wczesnym terminom wysadzenia, akumulacji suchej masy, a także osiągnięciu odpowiednich rozmiarów bulwy do zbioru w bardzo wczesnym terminie.

8.2. Związek historyczny

8.2. 1 Historia uprawy ziemniaka sieradzkiego

Uprawa ziemniaków ma istotne znaczenie dla lokalnej gospodarki. Ziemniaki stanowią jedno z podstawowych źródeł dochodu dla wielu rolników w tym regionie, a ich produkcja wpływa także na miejscowy przemysł spożywczy. Wielu rolników w powiecie sieradzkim specjalizuje się w tej uprawie, która daje możliwość dalszego przetwórstwa i sprzedaży.

Uprawa ziemniaków w powiecie sieradzkim, ma długą tradycję. Początki sięgają przynajmniej XIX wieku, a dokładniej początku XX wieku. Po 1989 roku, po transformacji ustrojowej, powiat sieradzki, podobnie jak reszta Polski, przeszedł przez zmiany polityczne i gospodarcze. Upadek PGR-ów, reforma rolna oraz procesy prywatyzacji gruntów wpłynęły na strukturę gospodarstw rolnych.

Rolnicy w powiecie sieradzkim zaczęto inwestować w nowoczesne technologie, poprawiając efektywność upraw. W tym okresie powstały także mniejsze gospodarstwa specjalizujące się w produkcji roślinnej (np. ziemniaki i inne warzywa) oraz zwierzęcej (hodowla bydła i drobiu). Dziś jest to region, który zachowuje swoje historyczne dziedzictwo, a jednocześnie rozwija się, korzystając z rolnictwa, przemysłu i turystyki. Region ten jest znany z produkcji ziemniaków, które są jednym z głównych produktów rolnych. Rolnicy stosują coraz nowocześniejsze metody upraw.

Region ten jest jednym z obszarów, gdzie ziemniak jest uprawiany na dość dużą skalę. Powiat sieradzki charakteryzuje się sprzyjającymi warunkami glebowymi i klimatycznymi do uprawy tej rośliny. Ziemniaki w tym regionie uprawiane są zarówno na potrzeby rynku krajowego, jak i lokalnego. Powierzchnia upraw w powiecie sieradzkim zmienia się w zależności od sezonu, z uwagi na czynniki ekonomiczne oraz zmieniające się preferencje rolników. Uprawiane są zarówno ziemniaki konsumpcyjne, jak i przemysłowe. Ziemniaki konsumpcyjne, w tym różne odmiany, są głównie przeznaczone do sprzedaży na rynku lokalnym i krajowym. Z kolei ziemniaki przemysłowe wykorzystywane są do produkcji frytek, chipsów czy skrobi. Plony ziemniaków mogą się różnić w zależności od stosowanej technologii uprawy i rodzaju gleby, jednak średnia wydajność w Polsce wynosi około 30-40 ton z hektara. W regionie Sieradzkim, przy dobrej technologii uprawy i odpowiednich warunkach, plony mogą osiągać wyższy poziom, szczególnie w latach sprzyjających wzrostowi roślin. Po 1989 roku, po transformacji ustrojowej, powiat sieradzki, podobnie jak reszta Polski, przeszedł przez zmiany polityczne i gospodarcze. Upadek PGR-ów, reforma rolna oraz procesy prywatyzacji gruntów wpłynęły na strukturę gospodarstw rolnych. Rolnicy w powiecie sieradzkim zaczęli inwestować w nowoczesne technologie, poprawiając efektywność upraw. W tym okresie powstały także mniejsze gospodarstwa specjalizujące się w produkcji roślinnej (np. ziemniaki, zboża) oraz zwierzęcej (hodowla bydła i drobiu). Dziś jest to region, który zachowuje swoje historyczne dziedzictwo, a jednocześnie rozwija się, korzystając z rolnictwa, przemysłu i turystyki. Region ten jest znany z produkcji ziemniaków, które są jednym z głównych produktów rolnych. Rolnicy stosują coraz nowocześniejsze metody upraw, a także korzystają z funduszy unijnych, które wspierają rozwój rolnictwa w regionie.

Historia Dworu Kalinowa i Stowarzyszenie Ziemniaka Sieradzkiego

Dwór w Kalinowej ma bogatą historię, sięgającą prawdopodobnie XV wieku, a jego obecny kształt wiązany jest z XVII wiekiem i rodem Łubieńskich. Dwór ten, położony w pobliżu Sieradza, znany jest również jako pierwowzór "Strasznego Dworu" z opery Stanisława Moniuszki. Natomiast w 1945 roku Kalinowa przeszła na własność Skarbu Państwa. Od września 1949 do 1960 roku we dworze funkcjonowała szkoła, a obecnie do dnia dzisiejszego znajduje się Stacja Hodowli Roślin oraz swoją siedzibę ma Stowarzyszenie Ziemniak Sieradzki. Stacja Hodowli Roślin w Kalinowej specjalizuje się w różnych aspektach hodowli roślin, szczególnie w kontekście poprawy jakości plonów, odporności roślin na choroby, zmiany klimatyczne i inne czynniki stresowe. Zajmuje się także selekcją roślin

oraz tworzeniem nowych odmian, które będą bardziej produktywne i odporne na niekorzystne warunki atmosferyczne, a także na różnego rodzaju choroby i szkodniki. Dwór Kalinowa został również wybrany na siedzibę Stowarzyszenie Ziemniak Sieradzki. W tym miejscu miało miejsce zebranie inicjujące powstanie stowarzyszenia którego działalność ma na celu promocję ziemniaka sieradzkiego.

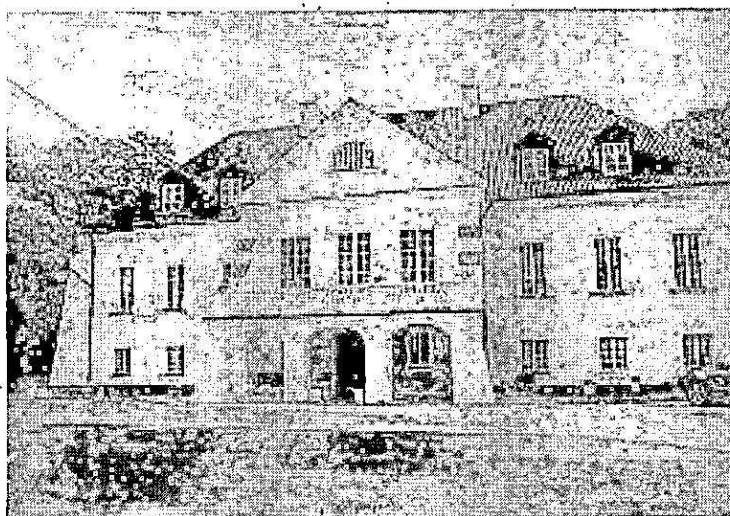

Foto. 9 Dwór w Kalinowej

Pośrednictwo Agrosad

Agrosad to firma mająca ogromny wpływ na rozwój uprawy ziemniaków w regionie sieradzkim poprzez długoletnią współpracę z producentami ziemniaków. Firma AGROSAD powstała w 1992 roku na bazie gospodarstwa prowadzącego uprawę ziemniaków jadalnych na zbiór wczesny. W pierwszych latach swojej działalności firma była ukierunkowana na handel sadzeniakami oraz zajmowała się skupem ziemniaków przetwórczych i dla hurtowni. Obecny okres w historii firmy to tworzenie sieci plantatorów produkujących na potrzeby Stowarzyszenia Ziemniak Sieradzki. W 1998 roku w Agrosad rozpoczęto konfekcjonowanie ziemniaków dla sieci handlowych.

Transport

Powiat sieradzki jest dobrze skomunikowany z innymi regionami Polski dzięki sąsiedztwu drogi ekspresowej S8 możliwy jest szybki transport do najdalszych regionów polski oraz eksport do krajów sąsiednich. Przed wybudowaniem drogi ekspresowej S8 szybki transport zapewniała rozbudowana sieć dróg krajowych i wojewódzkich. Możliwość szybkiego transportu jest to podstawa rozwoju sektora świeżych produktów takich jak wczesny ziemniak.

Dodatkowo w ostatnich latach obserwuje się inwestycje w poprawę infrastruktury transportowej w powiecie sieradzkim, szczególnie w zakresie modernizacji dróg wojewódzkich i krajowych, co ma na celu poprawę komunikacji z większymi miastami oraz zwiększenie efektywności transportu.

Transport odegrał kluczową rolę w rozwoju uprawy ziemniaka sieradzkiego oraz w podniesieniu jego popularności zarówno na rynku krajowym, jak i

zagranicznym. Dzięki efektywnym rozwiązaniom logistycznym, rolnicy z powiatu sieradzkiego mogą dotrzeć do szerokiego kręgu odbiorców w krótkim czasie tj 1-3 dni od pola do stołu. Możliwość szybkiej dystrybucji ziemniaka sieradzkiego zwiększa znacznie grono jego odbiorców co znacznie zwiększa popyt, co z kolei przyczynia się do rozwoju tej uprawy w regionie.

Dostęp do rynków krajowych i zagranicznych

Dogodna lokalizacja powiatu sieradzkiego, z bliskością do głównych arterii komunikacyjnych, umożliwiła szybki transport ziemniaków do odbiorców w różnych częściach Polski oraz za granicą.

Współpraca z sieciami handlowymi

Utworzenie w 1992 roku firmy Agrosad dało możliwość przygotowania dużych jednorodnych partii ziemniaków co pozwoliło na rozpoczęcie współpracy z sieciami handlowymi. Taka możliwość spowodowała zwiększenie możliwości zbytu co spowodowało dalszy rozwój produkcji wczesnego ziemniaka w regionie.

Zwiększenie powierzchni upraw

Dzięki zapewnieniu efektywnego transportu zapewniającego zwiększony popyt na wczesnego ziemniaka, rolnicy mogli zwiększyć powierzchnię upraw ziemniaków, co przyczyniło się do wzrostu ich produkcji w regionie.

Rozpoznawalność na rynku

Dzięki efektywnemu transportowi i dostosowaniu produkcji do potrzeb rynku, ziemniak sieradzki zyskał na rozpoznawalności, stając się cenionym produktem wśród konsumentów.

Udział w krajowej produkcji

Powiat sieradzki, będący jednym z głównych producentów ziemniaków w województwie łódzkim, znacząco przyczynił się do krajowej produkcji, co podkreśla jego rolę w sektorze rolnym.

Efektywny transport był kluczowym czynnikiem w rozwoju uprawy ziemniaka sieradzkiego oraz zwiększeniu jego popularności na rynku. Umożliwił rolnikom dotarcie do szerokiego kręgu odbiorców, co przyczyniło się do wzrostu znaczenia tej uprawy w regionie.

Ziemniak – uprawa po wojnie

Po II wojnie światowej uprawa ziemniaków w Polsce, w tym także w powiecie sieradzkim, była częścią procesu odbudowy i rozwoju rolnictwa, które poważnie ucierpiało przez wojenne zniszczenia oraz zmiany w strukturze społecznej i gospodarczej kraju. W latach 40. i 50. XX wieku uprawa ziemniaków w powiecie sieradzkim opierała się głównie na tradycyjnych metodach rolniczych, chociaż zaczęły pojawiać się pierwsze zmiany związane z mechanizacją pracy rolniczej. Wśród typowych praktyk uprawowych można wymienić:

Okres odbudowy po wojnie (1945-1950)

- Po wojnie, w wyniku zniszczeń i braku maszyn rolniczych, wydajność upraw była początkowo niska, ale systematycznie rosła dzięki dostosowywaniu metod upraw do nowych warunków.
- W tym okresie, zarówno w regionie sieradzkim, jak i innych częściach Polski, ziemniaki były jednym z podstawowych produktów spożywczych i szeroko uprawianych, szczególnie w małych gospodarstwach rolnych.

Uprawy w latach 50-60 XX wieku

- W tym okresie wprowadzono również różne zmiany organizacyjne, takie jak rozwój spółdzielni rolniczych oraz kolektywizacja, która miała wpływ na sposób organizacji produkcji rolnej, w tym uprawy ziemniaków.
- Ziemniaki sieradzkie stały się jednym z popularniejszych gatunków w regionie, ponieważ były dobrze przystosowane do lokalnych warunków klimatycznych i glebowych.

Wzrost powierzchni upraw

- W latach 60-tych, po ustabilizowaniu się sytuacji polityczno-gospodarczej, powierzchnia upraw ziemniaków rosła, a państwo zaczęło inwestować w mechanizację rolnictwa, co wpłynęło na zwiększenie plonów.
- Programy rolnicze z lat 50-60 miały na celu zwiększenie plonów ziemniaków, co z kolei wspierało rozwój przemysłu spożywczego (np. produkcja skrobi ziemniaczanej, przetwórstwo).

Wydajność i jakość

- Ziemniaki sieradzkie były cenione za swoją jakość i odpowiednią wielkość bulw, co czyniło je popularnym wyborem na rynku krajowym.
- Ponadto, ich odporność na lokalne choroby i wymagania klimatyczne sprawiły, że były one preferowane przez rolników w tym regionie.

Ziemniak w polskiej gospodarce

- Ziemniak był podstawą diety Polaków przez dekady po wojnie, a w latach 50-60 XX wieku powierzchnia upraw w Polsce wzrosła do około 2-3 milionów hektarów. W tym czasie także Sieradz, z racji swojej lokalizacji w centralnej Polsce, miał duże powierzchnie uprawy ziemniaków.

8.2.2 Święto ziemniaka

Święto Ziemniaka w Polsce to popularne wydarzenie, które odbywa się w różnych miejscach kraju, szczególnie w rejonach, gdzie uprawia się ziemniaki. Jest to święto, które ma na celu uczczenie tego ważnego warzywa, które ma duże znaczenie w polskiej kuchni i tradycji rolniczej. Od 2010 r. w gminie Wróblew w miejscowości Kościerzyn w powiecie Sieradzkim, corocznie w połowie września odbywa się Kościerzynski Dzień Ziemniaka gdzie okoliczni producenci mogą zaprezentować swoje osiągnięcia w zakresie uprawy. Uroczystości odbywają się

na terenach wystawowych Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Bartoszewicach oddział w Kościerzynie. Dzień Ziemniaka zazwyczaj odbywa się w okresie jesiennym, kiedy ziemniaki są zbierane, i towarzyszą im różnego rodzaju festyny, konkursy, wystawy z ziemniakiem w roli głównej, a także degustacje potraw przygotowanych na bazie ziemniaków. Święto Ziemniaka jest także okazją do promocji produktów rolnych i regionalnych tradycji kulinarnych związanych z ziemniakami. To doskonała okazja, by przypomnieć sobie, jak ważne są te rośliny w polskiej tradycji żywnościowej i kulturowej.

8.2.3 Motyw ziemniaka

Motyw ziemniaka w polskiej literaturze pojawia się w kontekście życia wiejskiego i biedy, będąc symbolem żmudnej pracy oraz prostych, codziennych trosk. W literaturze XIX i XX wieku, szczególnie w okresach związanych z chłopskimi realiami, ziemniak był składnikiem diety, a jego uprawy stanowiły podstawę rolniczej gospodarki.

W literaturze regionalnej powiatu sieradzkiego motyw „ziemniaka” pojawia się przede wszystkim w poetyckich, wiejskich obrazach pracy i codzienności. W jednym z utworów Jerzego Stasiewicza („proza poetycka”) ziemniaki – oblepione ciężką, tłustą rędzią – są elementem codziennego życia, łączącym ludzi z ziemią i ich korzeniami: „Zgarbiona zbiera ziemniaki oblepione tłustą rędzią”, „Dorodne bulwy pozwolą przeżyć zimę”, „w duszy myśli – będą placki i kopytka” - Obraz ten nie tylko ciepło przedstawia matczyną troskę ale też porusza temat sezonowej pracy i nawiązania do natury, gdzie ziemniak jawi się jako symbol przetrwania i domowego ciepła. W poezji i prozie Jerzego Stasiewicza ziemniaki symbolizują nie tylko codzienność, ale też więź z przyrodą, rodziną i tradycją.

Podsumowanie:

[Należy przedstawić elementy uzasadniające związek między jakością lub cechami charakterystycznymi produktu rolnego lub środka spożywczego a środowiskiem geograficznym na obszarze określonym w pkt 5, w przypadku ubiegania się o rejestrację nazwy podanej w pkt 1 jako nazwy pochodzenia. Szczegóły dotyczące czynników ludzkich w tym środowisku geograficznym mogą być – w stosownych przypadkach – ograniczone do opisu gospodarowania glebami i krajobrazem, praktyk uprawy lub innego odpowiedniego wkładu ludzkiego w zachowanie naturalnych czynników środowiska geograficznego.]

Należy przedstawić elementy uzasadniające związek między określoną jakością, renomą lub cechą charakterystyczną produktu rolnego lub środka spożywczego a pochodzeniem geograficznym z obszaru określonego w pkt 5, w przypadku ubiegania się o rejestrację nazwy podanej w pkt 1 jako oznaczenia geograficznego]

Powiat sieradzki w dużej części charakteryzują ciepłe gleby brunatne oraz bielcowe. Wiosną na tym obszarze charakteryzuje się łagodnymi temperaturami. Wiosną średnia temperatura wynosi od 10 do 15°C. Lata w powiecie sieradzkim są ciepłe, średnia temperatura wynosi od 20°C do 25°C i tylko w czasie letnich upałów temperatury

mogą przekraczać 30°C. Opady w powiecie sieradzkim są względnie równomiernie rozłożone przez cały rok, jednak najczęściej deszczu przypada na okres wiosenny i letni. Szczególnie często opady występują w kwietniu, maju (100-160mm) i czerwcu, lipcu (200-250mm), co sprzyja uprawie roślin.

Teren powiatu sieradzkiego jest idealnym miejscem do uprawy wczesnych ziemniaków. Łagodna wiosna oraz słoneczne dni wpływają pozytywnie na możliwość szybkiego nagrzewanie się występujących tu gleb: brunatnych i bielicowych. Pozwala to na wysadzenie ziemniaków w lutym. Uziarnienie obu typów gleby powoduje ich szybsze nagrzewanie dzięki czemu mogą być wykorzystane do najwcześniejszych nasadzeń i zbiór pierwszych ziemniaków sieradzkich może się odbywać już w połowie maja. Jednocześnie niezbyt wysokie temperatury wczesnym latem oraz równomierność opadów pozwalają osiągnąć optymalne plony i zachować niepowtarzalny smak i jakość.

Występująca na tym terenie kombinacja czynników naturalnych, idealnych do uprawy wczesnych ziemniaków, była od lat wykorzystywana przez rolników. Początki tych upraw są datowane na przełom XIX i XX w. Intensyfikacja produkcji nastąpiła po II wojnie światowej. Motyw ziemniaka bardzo często pojawia się w literaturze i twórczości regionalnej - przede wszystkim w poetyckich, wiejskich obrazach pracy i codzienności. Od 2010 r. w gminie Wróblew w miejscowości Kościerzyn w powiecie Sieradzkim, corocznie w połowie września odbywa się Kościerzyński Dzień Ziemniaka gdzie okoliczni producenci mogą zaprezentować swoje osiągnięcia w zakresie uprawy.

Na terenie tym wykształcono specyficzny sposób uprawy ziemniaków. Sposób ten nie jest praktykowany nigdzie indziej w Polsce. Upraw ta polega na stosowaniu sadzeniaków wybranych odmian, które mają już wypuszczone kiełki i jako takie przeszły proces hartowania. Sadzenie odbywa się od końca lutego a w procesie uprawy stosuje się folie perforowane i agrowłókninę. Ziemniaki są pakowane bezpośrednio po zbiorze do worków, nie są myte. Ziemniak sieradzki musi być dostarczony w ciągu 4 dni do konsumenta bezpośredniego.

Jakość oraz cechy charakterystyczne „ziemniaków sieradzkich” w głównej mierze wynika pochodzenia geograficznego to:

- 1) Ziemniaki, określonych odmian, są dostępne bardzo wcześnie - zbierane są od połowy maja do końca lipca (standardowo w Polsce ziemniaki zbiera się od sierpnia do października) po okresie uprawy polowej trwającym nie dłużej niż 130 dni.
- 2) Ziemniaki zbierane są przed okresem pełnej dojrzałości.
- 3) Bulwy są pokryte charakterystyczną, delikatną i łuszczącą się skórką.
- 4) Do ich pozyskania wymagana jest specyficzna technologia uprawy i zbioru. Technologia ta została zaadoptowana przez lokalnych rolników do warunków panujących w regionie i jest odzwierciedleniem ich know-how.
- 5) Ziemniaki są bardzo świeże – „ziemniak sieradzki” musi być dostarczony w ciągu 4 dni do konsumenta bezpośredniego.

W powiecie sieradzkim plantacje ziemniaka dominują od wczesnej wiosny do późnej jesieni –widoczne jako niemal monokulturowe pola tak bardzo charakterystyczne dla „ziemniaczanego zagłębia”. Region / Ziemia Sieradzka często

organizuje imprezy tematyczne: Krajowe Dni Ziemniaka w Kalinowej w województwie łódzkim, czy Kęsierzynski Dzień Ziemniaka, co świadczy o głębokim związku ziemniaka z tożsamością lokalną i gospodarką rolną. Ziemniak sieradzki jest produktem rozpoznawalnym w całym kraju.

9. Kontrola:

Organami upoważnionymi do przeprowadzenia kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją są Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Łodzi oraz jednostki certyfikujące akredytowane w zakresie produktów regionalnych i tradycyjnych i upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Kontrola może być prowadzona przez każdą z tych jednostek po podpisaniu porozumienia z Stowarzyszeniem „Ziemniak Sieradzki”. Obecnie producenci „ziemniaka sieradzkiego” są planowani do kontroli:

1. QA Solutions ul. Józefa Marcika 25E/3, 30-443 Kraków
2. Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Łodzi, ul. Rewolucji 1905r. numer 59, 90-216 Łódź

10. Etykietowanie:

- brak

11. Szczegółowe wymagania wprowadzone przez obowiązujące przepisy:

Brak szczegółowych wymagań wprowadzone przez przepisy Unii Europejskiej lub przepisy krajowe dotyczące zgłaszanego produktu rolnego lub środka spożywczego.

12. Informacje dodatkowe:

[Należy przedstawić, jeżeli istnieją, informacje dodatkowe dotyczące zgłaszanego produktu rolnego lub środka spożywczego np. praktyki z zakresu zrównoważonego rozwoju określone w art. 7 rozporządzenia (UE) 2024/1143]

Uprawa ziemniaka sieradzkiego musi być prowadzona zgodnie z systemem Integrowanej Produkcji Roślin, z systemem GLOBALG.A.P. lub z systemem rolnictwa ekologicznego.

Rozwiązanie to ogranicza stosowanie pestycydów i polega na zarządzaniu ryzykiem związanym z takim stosowaniem oraz zmniejsza ryzyko oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe w produkcji rolnej (art. 7 ust 2 lit b rozporządzenia (UE) 2024/1143)

13. Wykaz dokumentów dołączonych do wniosku:

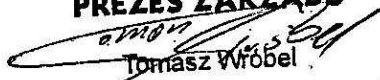
[Należy przedstawić wykaz materiałów i publikacji, do których są odwołania we wniosku oraz wykaz dołączonych załączników.]

We wniosku znajdują się odwołania do poniższych stron i informacji na nich zawartych.

1. <https://dworwkalinowej.pl/>
2. <http://hrkalinowa.pl/dni-ziemniaka/>
3. <https://www.globstal.pl/blog/uprawa-ziemniakow-krok-po-kroku>

4. <https://m.lodr.konskowola.pl/index.php/aktualnosci-2/2206-przygotowanie-sadzeniakow-i-stanowiska-pod-ziemniaki>
5. <http://www.nasionasieradz.pl/o-nas/>
6. <https://www.powiat-sieradz.pl/asp/charakterystyka,16,,1>
7. <https://bip.powiat-sieradz.pl/>
8. <https://pl.weatherspark.com/y/83928/%C5%9Arednie-warunki-pogodowe-w:-Sieradz-Polska-w-ci%C4%85gu-roku>
9. <http://www.dialektologia.uw.edu.pl/index.php?l1=mapa-serwisu&l2=&l3=&l4=sieradzkie-historia>
10. <https://agrosad.pl/o-nas/>
11. <https://ziemniakiczykartofle.com.pl/artykuly/historia-ziemniaka/>

PREZES ZARZĄDU

Tomasz Wróbel

CZŁONEK ZARZĄDU

Daniel Wróbel

I. Jednolity dokument

Na podstawie art. 50 ust. 1 rozporządzenia 2024/1143.

Przy wypełnianiu niniejszego formularza należy opuścić tekst w nawiasach kwadratowych.

JEDNOLITY DOKUMENT¹⁾

1. Nazwa(-y) [chronionych nazw pochodzenia (ChNP) lub chronionych oznaczeń geograficznych (ChOG)]

Ziemniak sieradzki

2. Rodzaj oznaczenia geograficznego

[Zaznaczyć właściwe pole, wpisując „X”:]

☐ ChNP	☒ ChOG
-------------------------------	--

3. Państwo członkowskie lub państwo trzecie, do którego należy wyznaczony obszar geograficzny

Polska

4. Opis produktu rolnego lub środka spożywczego

- 4.1. Klasyfikacja produktu rolnego zgodnie z pozycją i kodem Nomenklatury scalonej, o której mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia 2024/1143

1.6 – Owoce, warzywa i zboża świeże lub przetworzone.

Kod CN 0701:Ziemniaki, świeże lub schłodzone

- 4.2. Opis produktu rolnego, do którego odnosi się zarejestrowana nazwa

[Główne punkty, o których mowa w art. 49 ust. 1 lit. b) rozporządzenia 2024/1143. Do określenia produktu należy wykorzystać definicje i normy zwykle stosowane wobec tego produktu. W opisie produktu, do którego odnoszą się przepisy szczegółowe, o których mowa w art. 18 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2025/26, należy skupić się na jego właściwościach i cechach szczególnych, z wykorzystaniem jednostek miary oraz powszechnych lub technicznych warunków, bez uwzględniania charakterystyki technicznej właściwej dla wszystkich produktów tego typu oraz powiązanych obowiązkowych wymogów prawnych mających zastosowanie do wszystkich produktów tego typu]

¹⁾ Jednolity dokument musi być zwięzły i nie może przekraczać 2500 słów, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków.

Nazwa „ziemniak sieradzki” odnosi się do świeżych ziemniaków, tj. jadalnych bulw rośliny *Solanum tuberosum*, jednej z następujących 13 odmian: Lord, Colomba, Corinna, Denar, Irga, Impala, Riviera, Velox, Aster, Stokrotka, Ignacy, Tonacja lub Magnolia.

Cechą wyróżniającą jest to, że różne odmiany są dostępne jako produkt świeży bardzo wcześnie a bulwy są pokryte łuszczącą się skórą i zbierane przed okresem pełnej dojrzałości. Ziemniak sieradzki musi być świeży i zbierany od połowy maja do końca lipca po okresie uprawy polowej trwającym nie dłużej niż 130 dni. Do ich pozyskania wymagana jest specyficzna technologia uprawy i zbioru.

Właściwości fizyczne i organoleptyczne: całe bulwy bez oczywistych wad (przebarwień, rozszczepień, odgnieceń, uszkodzeń, plam lub zmian patologicznych)

Aromat: ziemisty do intensywnie ziemistego (gdy skórka jest mokra)

Smak: przyjemny, ziemisty.

Barwa miąższu, barwa skórki, kształt i wielkość bulwy oraz okresu uprawy nie dłuższy niż określony w poniższej tabeli.

Schłodzony ziemniak dostarczamy jest do bezpośredniego konsumenta w terminie do 4 dni po zbiorze dzięki czemu zachowuje tak ważny dla nowalijek walor świeżości.

Tab.1 Tabela z odmianami ziemniaka sieradzkiego .

Odmiana	Barwa miąższu	Skórka	Kształt/wielkość
Lord	jasnożółty, średnio sypki	cieńka, żółtego koloru	regularny, owalny kształt, Klasa A - 30-65mm
Corinna	jasnożółty, twardy, o średnio sypkiej konsystencji	gładka, cienka skórka	owalny, regularny, klasa B, od 30 do 65mm
Denar	jasnożółty, o średniej konsystencji	gładka, cienka i ma kolor jasnoróżowy	kształt owalny lub lekko wydłużony Klasa A - 30-65mm
Riviera	jasnożółty, średnio sypki	cieńka, o jasnoróżowym lub lekko czerwonym kolorze	owalne, regularne, klasa A, kal. 30-65mm
Impala	jasnożółty, średnio sypki	gładka cienka o jasnożółtym kolorze	owalne, klasa A 30-65mm
Colomba	jasnożółty, średnio sypki	gładka, cienka o jasnożółtym kolorze	owalny regularny kształt, klasa A 30-65mm
Irga	jasnożółty, twardy, o średniej konsystencji	gładka, cienka, o jasnoróżowym lub czerwonym kolorze	owalny, regularny, klasa A 30-65mm
Stokrotka	jasnożółty	jasnożółta i gładka skórka	Owalny, klasa A, 30-55mm
Ignacy	jasnożółty	żółta skórka, gładka	owalno-okrągły kształt, klasa A, 30-65mm
Tonacja	jasnożółty	jasnożółta, gładka	owalny, klasa AB, 30-65mm
Magnolia	jasnożółty, mączysty	jasnożółta gładka	owalny, klasa B, 30-65mm
Aster	Jasnożółty	Jasnożółta gładka	owalny, klasa BC, 30-65mm
Velox	jasnożółty	jasnożółta	owalny, klasa B, 30-65mm

4.3. Odstępstwa dotyczące pozyskiwania paszy (wyłącznie w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego objętych chronioną nazwą pochodzenia) oraz ograniczenia dotyczące pozyskiwania surowców (wyłącznie w odniesieniu do produktów przetworzonych objętych chronionym oznaczeniem geograficznym)

[W przypadku ChNP: jeżeli pasza może pochodzić spoza obszaru, przedstawić szczegółowy opis odstępstw wraz z uzasadnieniem. Odstępstwa te muszą być stosowane zgodnie z art. 47 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2024/1143. Jeśli nie dotyczy, nie wypełniać.]

W przypadku ChOG: należy podać wszelkie ograniczenia dotyczące pochodzenia surowców. Zgodnie z art. 47 ust. 4 rozporządzenia 2024/1143 uzasadnione są wszelkie takie ograniczenia w odniesieniu do związku, o którym mowa w art. 49 ust. 1 lit. f) ppkt (ii) tego rozporządzenia. Jeśli nie dotyczy, nie wypełniać]

4.4. Poszczególne etapy produkcji, które muszą odbywać się na wyznaczonym obszarze geograficznym

[W przypadku ChOG: należy wskazać konkretny etap, który musi mieć miejsce na określonym obszarze geograficznym, oraz podać uzasadnienie wszelkich ograniczeń. Jeżeli ograniczenie jest równoważne ograniczeniu dotyczącemu pochodzenia surowców, wymagane jest uzasadnienie związku, o którym mowa w art. 49 ust. 1 lit. f) ppkt (ii) rozporządzenia 2024/1143. Jeśli nie dotyczy, nie wypełniać]

Na wyznaczonym obszarze geograficznym muszą odbywać się wszystkie poniższe etapy produkcji: od przygotowania ziemniaków do sadzenia, poprzez uprawę aż do pakowania.

1. Uprawa ziemniaka sieradzkiego prowadzona jest w systemie Integrowanej Produkcji Roślin, w systemie GLOBALG.A.P. lub w systemie rolnictwa ekologicznego z zachowaniem zasad określonych w poniższych punktach. Stosowane środki do produkcji muszą być zgodne z wymaganiami określonymi w tych systemach.
2. Stosuje się sadzeniaki (bez objawów chorób, nieuszkodzone mechanicznie a także bez uszkodzeń po żerowaniu szkodników) tylko z następujących 13 odmian: Lord, Colomba, Corinna, Denar, Irga, Impala, Riviera, Velox, Aster, Stokrotka, Ignacy, Tonacja lub Magnolia.
3. Sadzeniaki układa się w skrzynkach do 3 warstw a następnie umieszcza w oświetlonych pomieszczeniach z temperaturą od 15 do 18°C o wilgotności wyższej niż poza tymi pomieszczeniami na okres około 1,5 miesiąca. Ziemianki powinny rozpocząć kiełkowanie.
4. Ziemniaki z kiełkami nie krótszymi niż 0,5 cm umieszcza się w chłodnym, ale suchym miejscu, w którym temperatura waha się od 5 do 10°C, na okres od 1 do 2 tygodni przed wysadzeniem na pole.
5. Ziemniaki sadi się wyłącznie na glebach brunatnych lub bielcowych o pH 5,5–6,5. Pierwsze nasadzenia sadzeniaków trwają od końca lutego do początku marca. Posadzone ziemniaki przykrywane są wówczas podwójnie przy użyciu folii perforowanej i agrowłókniny. Kolejne nasadzenia odbywają się w okresie od 10 marca do około 20 marca i przykrywane są już samą folią perforowaną. Ostatnie nasadzenia trwają od 20 marca do początku

kwietnia – zazwyczaj do 5 kwietnia i przykrywane są jedynie agrowłókniną. Ziemniaki sieradzkie sadi się w redlinach.

6. Zbiory ziemniaka sieradzkiego są uzależnione od przebiegu sezonu wegetacyjnego i zaczynają się zazwyczaj około połowy maja i trwa do końca lipca. Uprawa poszczególnych odmian nie może być dłuższa niż określona w pkt 4.2. Ziemniaków nie myje się. Ziemniaki są pakowane bezpośrednio po zbiorze do worków.
7. Każda partia „ziemniaków sieradzkich” przed wysyłką zostaje schłodzona, aby jakość dostarczanego produktu nie zmieniała się w czasie przygotowania i transportu i ziemniak nadal utrzymywał walor świeżości. Ziemniak sieradzki musi być dostarczony w ciągu 4 dni do konsumenta bezpośredniego.

4.5. *Szczegółowe zasady dotyczące pakowania, krojenia, tarcia itp. produktu, do którego odnosi się zarejestrowana nazwa*

[Należy uwzględnić wyłącznie przepisy dotyczące poszczególnych produktów, a nie przepisy mające ogólne zastosowanie. Jeśli nie dotyczy, nie wypełniać. W przypadku ograniczeń wynikających z pakowania lub innych, mających zastosowanie wymogów należy dodać streszczenie uzasadnienia odnoszącego się do danego produktu przedstawione w specyfikacji produktu]

Dla zapewnienia integralności produktu, zminimalizowania ryzyka uszkodzeń mechanicznych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych wszelkie czynności związane z pakowaniem muszą być realizowane na terenie wyznaczonego obszaru geograficznego. Pakowanie odbywa się bezpośrednio po zbiorze lub już na kombajnach zbierających ziemianki. Nie dopuszcza się mycia ziemniaków przed pakowaniem. Pominięcie procesu mycia jest konieczne ze względu na bardzo delikatną skórę i nie pełną dojrzałość bulw ziemniaka, która jest charakterystyczną i bardzo pożądaną cechą przez konsumentów dla ziemniaków konsumpcyjnych w okresie wczesnoletnim.

4.6. *Szczegółowe zasady dotyczące etykietowania produktu rolnego, do którego odnosi się zarejestrowana nazwa*

[Należy uwzględnić wyłącznie przepisy dotyczące poszczególnych produktów, a nie przepisy mające ogólne zastosowanie. Jeśli nie dotyczy, nie wypełniać. W przypadku ograniczeń wynikających z wymogów dotyczących etykietowania należy dodać streszczenie uzasadnienia odnoszącego się do danego produktu, przedstawione w specyfikacji produktu]

- brak

5. **Zwięzłe określenie obszaru geograficznego**

[W stosownych przypadkach dołączyć mapę obszaru]

Obszar powiatu sieradzkiego w województwie łódzkim.

6. Związek z obszarem geograficznym

[W przypadku ChNP: streszczenie związku między jakością lub właściwościami produktu a środowiskiem geograficznym określonym w specyfikacji produktu.]

[W przypadku ChOG: streszczenie dotyczące związku między określoną jakością, renomą lub inną cechą charakterystyczną produktu a jego pochodzeniem geograficznym, o którym mowa w specyfikacji produktu.]

Sprecyzować, na których z podanych czynników (renoma, dana jakość, inne właściwości produktu rolnego) opiera się związek przyczynowy, i podać tylko informacje odnoszące się do istotnych czynników, w tym, w stosownych przypadkach, elementy opisu produktu lub metody produkcji uzasadniające związek]

Powiat sieradzki w dużej części charakteryzują ciepłe gleby brunatne oraz bielicowe. Wiosna na tym obszarze charakteryzuje się łagodnymi temperaturami. Wiosną średnia temperatura wynosi od 10 do 15°C. Lata w powiecie sieradzkim są ciepłe, średnia temperatura wynosi od 20°C do 25°C i tylko w czasie letnich upałów temperatury mogą przekraczać 30°C. Opady w powiecie sieradzkim są względnie równomiernie rozłożone przez cały rok, jednak najwięcej deszczu przypada na okres wiosenny i letni. Szczególnie często opady występują w kwietniu, maju (100-160mm) i czerwcu, lipcu (200-250mm), co sprzyja uprawie roślin.

Teren powiatu sieradzkiego jest idealnym miejscem do uprawy wczesnych ziemniaków. Łagodna wiosna oraz słoneczne dni wpływają pozytywnie na możliwość szybkiego nagrzewanie się występujących tu gleb: brunatnych i bielicowych. Pozwala to na wysadzenie ziemniaków w lutym. Uziarnienie obu typów gleby powoduje ich szybsze nagrzewanie dzięki czemu mogą być wykorzystane do najwcześniejszych nasadzeń i zbiór pierwszych ziemniaków sieradzkich może się odbywać już w połowie maja. Jednocześnie niezbyt wysokie temperatury wczesnym latem oraz równomierność opadów pozwalają osiągnąć optymalne plony i zachować niepowtarzalny smak i jakość.

Występująca na tym terenie kombinacja czynników naturalnych, idealnych do uprawy wczesnych ziemniaków, była od lat wykorzystywana przez rolników. Początki tych upraw są datowane na przełom XIX i XX w. Intensyfikacja produkcji nastąpiła po II wojnie światowej. Motyw ziemniaka bardzo często pojawia się w literaturze i twórczości regionalnej - przede wszystkim w poetyckich, wiejskich obrazach pracy i codzienności. Od 2010 r. w gminie Wróblew w miejscowości Kościerzyn w powiecie Sieradzkim, corocznie w połowie września odbywa się Kościerzynski Dzień Ziemniaka gdzie okoliczni producenci mogą zaprezentować swoje osiągnięcia w zakresie uprawy.

Na terenie tym wykształcono specyficzny sposób uprawy ziemniaków. Sposób ten nie jest praktykowany nigdzie indziej w Polsce. Upraw ta polega na stosowaniu sadzeniaków wybranych odmian, które mają już wypuszczone kiełki i jako takie przeszły proces hartowania. Sadzenie odbywa się od końca lutego a w procesie uprawy stosuje

się folie perforowane i agrowłókninę. Ziemniaki są pakowane bezpośrednio po zbiorze do worków, nie są myte. Ziemniak sieradzki musi być dostarczony w ciągu 4 dni do konsumenta bezpośredniego.

Jakość oraz cechy charakterystyczne „ziemniaków sieradzkich” w głównej mierze wynika pochodzenia geograficznego to:

- 1) Ziemianki, określonych odmian, są dostępne bardzo wcześnie - zbierane są od połowy maja do końca lipca (standardowo w Polsce ziemniaki zbiera się od sierpnia do października) po okresie uprawy polowej trwającym nie dłużej niż 130 dni.
- 2) Ziemniaki zbierane są przed okresem pełnej dojrzałości.
- 3) Bulwy są pokryte charakterystyczną, delikatną i łuszczącą się skórą.
- 4) Do ich pozyskania wymagana jest specyficzna technologia uprawy i zbioru. Technologia ta została zaadoptowana przez lokalnych rolników do warunków panujących w regionie i jest odzwierciedleniem ich know-how.
- 5) Ziemniaki są bardzo świeże – „ziemniak sieradzki” musi być dostarczony w ciągu 4 dni do konsumenta bezpośredniego.

Odesłanie do publikacji specyfikacji produktu (art. 13 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2024/1143)

[Proszę wstawić proste odesłanie, a nie hipertączę]

PREZES ZARZADU

Tomasz Wróbel

CZŁONEK ZARZADU

Daniel Wróbel

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Warszawa, dnia 20 listopada 2025 r.

Poz. 60

OGŁOSZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

z dnia 19 listopada 2025 r.

w sprawie wniosku o rejestrację nazwy „Ziemniak Sieradzki” jako chronione oznaczenie geograficzne

Na podstawie art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o rejestracji i ochronie nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych oraz gwarantowanych tradycyjnych specjalności produktów rolnych i środków spożywczych, win lub napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. poz. 588) ogłasza się, że dnia 3 listopada 2025 r. wpłynął, złożony przez Stowarzyszenie „Ziemniak Sieradzki” z siedzibą w Kalinowej, wniosek o rejestrację nazwy „Ziemniak Sieradzki” jako chronione oznaczenie geograficzne.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *S. Krajewski*